

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 1 09-08-08

Փարիզի երկուշաբթի օրը հեռագրով լուր եկաւ մայրաքաղաք թէ հաղ-
պեցող Ս. Կարօյն կայսրը կիւրախ
օրը (յուլիս 28) Օգոստոսի օրը կ'ըն-
դհարէ թիւերը ամեն ամսին 1 ին
եւ 16 ին կ'ընդհարէ :

Եւ յարթութեւ Եւրոպայի եկող լու-
րերն են կարեւոր անդիւր թիւեր չին
տար Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւեր
բայ Եւրոպայի մայրաքաղաքի մայրաքաղաք
թիւ օր Պոլսոյի գրիւմ նաւակները կը
հարկուին :

Պոլսոյի յուլիս 1 թիւով լուր եկաւ
թիւ Գիւնիսիայի բանակը բարձր
թիւ Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւեր
կը արարէ կըր, եւ հիւսիսային գա-
ւառներուն հետ յարաբերութիւնները
խախտուիլ են : Սակայն Լոնտոնի յու-
լիս 17/29 թիւով եկաւ պաշտօնական
լուր մը կը ծանուցանէ թէ Գիւնիսիայի
նախագահ թիւեր մէջ պաշտօնական թիւեր
յուլիս 29-ին չափ ընդհանուր չէ :

Պալատական գրիւմ նաւակները մին-
չեւ յուլիս 9/21 կը հասնին եւ հետեւ-
եալ լուրերը կ'ընտան :

« Գիւնիսիայի մէջ պաշտօնական թիւերն
ընդհանուր չեն, եւ անդիւր թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Սալոնիկի ու Պոլսոյի բանակ-
ները լուրերը գտնել են պաշտօնական
թիւեր յարաբերութիւնները քայքայեցին թիւեր
տարին կը ծանուցանէ անոնց անհաշիւ կա-
խող չէ կըր :

Պալատական գրիւմ ուրիշ նաւակ
մը հետեւեալ լուրերը կ'ընտան :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւեր
նը քաղաքի մէջ անհաշիւ թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Պաղատական հեռագրով յուլիս 11-ին բո-
լորի քաղաքի մէջ անհաշիւ թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

« Եւրոպայի մայրաքաղաք թիւերն զոր-
մէր հորձրեցան : Սակայն գաւառները
հանդարտ են կամ առայժմ կ'սպասեն :

10. Պատասխանական կարգի պաշտօնատարները պիտի մեծնան իրենց յառաջնութեանը ու իրենց կուսակալութեան սահմանին մէջ առած թշուկնուն չափին համեմատութեամբ, մինչև որ դատարանի պաշտօններուն համեմատեմէ սխալով կուսակալութեանց կարեւորութեանը նկատմամբ պիտի յառաջերթան: Հառաջագիտութեան համար վճարական ցուցակ մը պիտի որոշուի:

11. Արդիւնաւոր զանազան իրաւաւորութեանց բոլորն ալ վերջապէս կանոնաւոր պիտի ունենան Ա. Պօլսոյ Պետրոզայն ատենաներէն, որոնք ուրիշ ամէն տեղի ատենաներուն վճիռները կրնան կտրել:

Քաղաքապետ հինգուորաց պաշտօններուն ալ եւ ալ աստիճանները կանոնադրութեանց մէջ յատուկ կերպով պիտի որոշվին:

ՀԱՏՈՒՄ Գ. ԻՐԱՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆՔԶԱԿԱՆ

1. Ընկն մէկ նահանգ քաղաքական ժողով մը ունի Սիւրբիքն նախագահութեամբ, որ էն քիչը հինգ անգամ կուսնայ քաղաքապետով մէկ տեղ:

Ընկն բնակիչ՝ որ էն քիչը հարիւր զուտաւ չկայուածոյ տուրք կը վճարեն ու անտրակտի կամ աննշտական դատարարութիւն մը չեն կրած, ամէն երկու տարին անգամ մը նահանգին գլխաւոր քաղաքը պիտի ժողովին ու ամէն մէկ հինգ հարիւր տան համար անգամ մը պիտի ընտրեն, անանի որ 2499 տուն ունեցող նահանգ մը չորս անգամ միայն պիտի կարենայ ընտրել:

Բայց թէ որ զանազան այնպիսի նահանգ մը որուն ժողովին ամէն անգամները միայն մէկ ազգի մը բնակիչներն ընտրվին, կամ էն քիչը երկու հարիւր տուն ունեցող ազգերէ անգամ ընտրված չըլլայ, այն սակաւթիւն ազգաց ընտրվելը մէկ տեղ զարկով՝ քանի հինգ հարիւր տուն դու մարկու ըլլան՝ այնչափ անգամ պիտի ընտրեն երկուոր անգամ:

2. Բնորոշութիւնները պիտի կատարվին կանոնադրութեան մը համաձայն՝ որ յատկապէս պիտի շնորհ զաշտի բնակիչներուն գործէ ազատ եղած ժամանակը: Բնորոշութեան օրը գոնէ շաբաթ մը առաջ պիտի ծանուցվի հրապարակները ազդարարութիւն փոխըմբով: Խաղաղութեան դատարարը՝ քաղաքապետ հինգուորաց գնդապետին օգնութեամբ պիտի ստուգէ ընտրվելու ունենալը վերկայազրկելը:

Բնորոշած անգամները երբեք պիտի ընեն: Հայր ու որդի, մեծնաւոր ազգականներ, ուրիշ ժողովներու անդամներն ու ատենակալները՝ քաղաքական ժողովի անգամ չեն կրնար ըլլալ: Բայց եւ թէ մէկին մէկը ընտրվելով:

3. Պաշտօնական ժողովներն ալ նոյն կանոններով պիտի կազմվին, եւ միշտ ամէն երկու տարին անգամ մը մէկ անգամ մը պիտի ընտրվին ամէն երկու հազար տան համար: Ընտրվելը պիտի աւանդվին ամէն նահանգներէն վերջիւնաւոր պայմանները կատարող եւ տեղութեան լեզուն զիջող անձերէ: Սինչեւ հինգ բարդ տարին, այսինքն մինչև երբոր ընտրութիւնը ժամանակ արկած է, որ մինչեւ անոր լրանալուն որ պաշտօնաւորութեանը որ վերջիւնաւոր լեզուն պայմանը չե կատարեն, իրենց մօտակայ դաւառաբաժնիներուն պիտի խառնվին, թէ որ այս խառնրվելին մէկս դաւառաբաժնիները չփոխարինուին իրենց յառաջնութեանը ու իրենց կուսակալութեան սահմանին մէջ առած թշուկնուն չափին համեմատութեամբ, մինչև որ դատարանի պաշտօններուն համեմատեմէ սխալով կուսակալութեանց կարեւորութեանը նկատմամբ պիտի յառաջերթան: Հառաջագիտութեան համար վճարական ցուցակ մը պիտի որոշուի:

ժինները չփոխարինուին իրենց յառաջնութեանը ու իրենց կուսակալութեան սահմանին մէջ առած թշուկնուն չափին համեմատութեամբ, մինչև որ դատարանի պաշտօններուն համեմատեմէ սխալով կուսակալութեանց կարեւորութեանը նկատմամբ պիտի յառաջերթան: Հառաջագիտութեան համար վճարական ցուցակ մը պիտի որոշուի:

4. Պաշտօնական ժողովը կը բաղկանայ՝ կառավարչին նախագահութեամբ՝ վերջիւնաւոր անգամներէն, որոնք էն քիչը տասներեւեցէ մէկ էն շաբաթ քան պիտի ըլլան, եւ մէկ ալ քաղաքապետը:

Պաշտօնին Սիւրբիքն այս ժողովին բնաժին անգամն է: Տեղութեան եւ կամուար ժողովող զանապետներն ալ (մալ միտիլի) ժողովին նիստերուն ներկայ պիտի գտնվին՝ յատկապէս հրապարակով:

5. Պաշտօնական ժողովին զաւգման նիւթերն են՝ տուրքերուն բաժանումը, տեղութեան գանձուն հաշուին եղած անուկներուն ստացումը, շնորհութեանց եւ նորոգութեանց պայմանագրութիւնները, վարձակալութիւնները, մասնաւորաց կամ գեղերուն ու հասարակութեանց իրաւունքները ունեցած վեճերուն դատարարութեանց վերաբերեալ զանապետները, քառանկիւնային եւ ծառայներու վերաբերեալ կանոնայ դէմ պատահած օրինաւորացութիւնները եւ բոլոր կանոնայ իրեն վերաբերեալ հաշիւներուն կ'սրբադրութիւնը: Բնորոշութեան ժողովները՝ մասնաւորաց վեճերուն վերաբերեալ դատարարները կը վերաբնեն, եւ վարչական դատերը կը գտան: Եւ ժողովներուն նախագահը կուսակալն է: Սինչ կուսակալութեան մը ամէն մէկ դաւառները վերջիւնաւոր սկզբանց համեմատ երկու տարին անգամ մը երկերկու անգամ պիտի ընտրեն ընդհանրական ժողովին համար, եւ կուսակալին նստած դաւառման գաւառներուն ընտրած անգամ ժողովին կէտը պիտի ընտրէ, որովհետեւ կեցրնական դաւառներուն բնակիչները զանազան հասարակութիւններէ կամ ազգերէ կը բաղկանան: Եւ անգամները դաւառներուն վրայ պիտի բաժնրվին այն կերպով որ ընդհանրական ժողովը տասներեւեցէ անգամ պիտի բաղկանայ քաղաքապետով մը:

Պաշտօնական ժողովին Գործուն բնաժին անգամն է այս ժողովին, եւ տեղութեան երկուսից ընդհանուր գանձաւոր, որը կ'սրբադրեն եւ ասպարիւնքն ալ պիտի կրնան հոն հրապարակել: Եւ որովհետեւ համար, եւ այն ժամանակը ասոնք անձամբ ներկայ գտնվելու են հոն:

7. Եւ անգամները որ շաբաթական բար երկու նստի ներկայ չգտնվին, հրապարակած պիտի սեպվին ու տեղերն ուրիշ անձինք պիտի ընտրվին: Յանգաւորութեան կատարածի կամ ամբաստանութեան տակ ինքող անգամներն ալ ժողովին հրապարակ պիտի համարվին:

մէկ հրապարակ պիտի համարվին:

8. Պետական դաւառներ ընդհանրական ժողովին իրերկու անգամները, ինչպէս նաեւ դաւառաբաժնիներէն դաւառական ժողովին իրերկու անգամները՝ բաց ի գլխաւոր քաղաքին անգամներէն՝ ամէն մէկ նստի համար երեսներէն յետեւ զուտաւ հատուցում պիտի ընդունեն: Եւ քաղաքապետը ժողովին պիտի ընտրեն, եւ պիտի նայվին որ տեղւոյն ընդհանրական եւ մասնաւոր տեղւոյն երեսներէն անգամներէն ըլլան:

9. Ընդհանրական ժողովները ամէն ամառ մէջ շաբաթ մը կամ ամէն երեք կամ չորս ամիսը մէկմը չորս շաբաթ շաբաթակար նիստ պիտի ընեն զործերուն պիտի ընդ նայելով:

Արդիւնաւոր գործերէն զատ ընդհանրական ժողովը նաեւ մեծ ծառայներ բացվելու, շնորհութեանց եւ այլն գործերու որոշման ալ պիտի զբաղի:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եւ շաբաթ Սուրբ Իշմիւսին մայր Եթովկն ապրիլ 3 թուով պաշտօնական գրեւ կան Ընկնապետ Սուրբազան Պատրիարք շոր եւ Եղեղին Պետրոզայն ժողովին: Եւ զիբերուն մէջ Ս. Իշմիւսին Սինոդը հանգուցեալ Տ. Երեմիա Սուրբազան հայրապետին յաւաքակարութեան եւ թաղան մանրամասն պարագայները պատմելին ապրիլ կողմէն այս մասին արժան եղած եւ ի գործ դրվելը անօրինութեանը ծանուցանելն եւեւ, նոր կաթուղիներէն յետեւ Երեմիա համար մասնաւոր հրաւերներէ Սուրբազան Պատրիարք շոր, որ հաճի իր ներկայութեամբ պատուելու այս ընդհանուր ընտրութեան ազգային հոգեւոր հանդէսը: Կամ թէ որ իր բաղանջաւոր պաշտօնին պարտաւորութիւններն արդիւն ըլլան անձամբ երթալու ի Ս. Իշմիւսին, գոնէ բարեհաճ քանի մը զիտուող եկեղեցական պատգամաւորներ իրերկու, որ փոխանորդաբար զինքը ներկայացնեն հոն:

Եղեղին Պետրոզայն ժողովին ալ կառաջարկէ Ս. Սինոդը, որ Ա. Պօլսոյ ազգայնաց ընկնութեան կողմէն աշխարհական պատգամաւոր մը գտնվի Ս. Իշմիւսին նոր կաթուղիներէն ընտրութեան օրը, եւ այն պատգամաւորը շայտ պատուաւոր իշխաններէն մէկն ըլլայ՝ Պետրոզայն ժողովին ընտրված:

Նոյնպէս Ա. Պօլսոյ պատրիարքական իրաւասութեամբ տակ գտնված բոլոր առաջնորդանիստ վեճանքներն ալ մէկ մէկ եկեղեցական պատգամաւոր գտնվին իր փոխանորդ Երեմիա Պետրոզայն, եւ մէկ մէկ ալ աշխարհական պատգամաւոր ազգային դաւառական ժողովներուն կողմէն ընտրված:

Բնորոշութեան օր որոշված է յառաջիկայ 1858 տարւոյն մայիսի 18 երբոր օրը ուստի վերջիւնաւոր պատգամաւորները կը պարտաւորին մինչև այն ժամանակը Ս. Իշմիւսին համար, որպէս զի ընտրութիւնը մայիսի 18 ին անպատճառ կատարվի կանխաւ եղած օրըման եւ պատգամաւորութեան համեմատ:

Եթէ պատահի որ ընտրվելը պատգամաւորներէն մէկը կամ մէկ քանիս արգելի հանգուցելով չկրնան Ս. Իշմիւսին երթալ, անոնց ներկայացնելը վեճանքները կ'սրբադրեն կառավարութեանը կը

պարտաւորի օր յառաջ իր կարծիքը դրով Ս. Սինոդին գրելու եւ արժան տեսած կաթուղիներէն անոնց յայտնելու:

Եւ կարգաւորութեամբ եւ ընդհանուր ազգին միաբան խորհրդին ընտրվել Պաթուղիկոսի ընտրութիւնը անտարակոս բոլոր ազգաւորաց օրորող հոգեւորները կը լեցնեն: Երբ հետեւ այս կերպով, շայտաւանայց հայրապետական աթոռ ժառանգող անձը ապրիլ մեծադոյն մասին համարումը սկսն ու վաւաստվելու իրերկու ամէնէն առաջին ազգաւոր եւ կենցաղազէտ եկեղեցականը՝ այսինքն ամէնէն արժանաւորը կրնայ ըլլալ:

ԽԱՐՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շաբաթ օրը ամենապատու Տ. Յակոբ Սրբազան Պատրիարք շայտ այցելութեան գնաց նորոշուի բարձրապատիւ Սինոդալ Ս. Երեմիա, եւ Երեմիա գործող, Պատրիարքի, Պատմի, եւ Եղեղին վեճակաւոր պաշտօնակիրներուն, որոնք արժանաւոր լինելու օրը նեղին իրեն բարձր Սրբազան թիւնը:

Իրգորու մէկ մայրաքաղաքին Ս. Երեմիա լրագրող գրված նամակի մը մէջ հետեւեալ տողերը կը կարդանք:

« շայտաւան Սուրբ Օսմանեան սահմանադրութեան օրոշելու յանձնարարութեան ժողովին անդամները շայտ թաղաւորներուն հին Երեմիա մայրաքաղաքը կանգ առին, որ շքեղ աւերակներու ժողով մըն է խիստ աղէկ պահված եւ մասնաւոր կից մը ունին: Պետրոզայն եկեղեցիներ կան հոն բոլորն ալ նկարեալ: շատ արձանագրութիւններ կը տեսնուին կատարելապէս պահված: Եւ շէքերէն մէկ քանին միտակ գտնուելու եւ պատու հաններու պէտք ունին երեկ լնցածի պէս երեսնաւոր համար: Տասն եկեղեցիներէն երկուքը կատարեալ նորութեան վեճակի մէջ են: Մայր եկեղեցին ներսի կողմը ձեւման կրով ներկեղծ է Տաճկաց Երեմիա տնիւր ժամանակը: Եւ զիբերուն մէջ Յիսուսի դուխը գրեթէ բոլորովին խորտակել է գնաւորներէ: Եւ շէքերը ու թիւրք գրեթէ մնացած են, եւ պատմական ու ծառայողական մեծ շահաւետութիւն ունին: »

Երեւելութի օրը կէս օրին միջոցները մայրաքաղաքին Եւրոպական լոգիստիկան ներսի կողմը հրեւ հարաւահեղով 30 իւսի տուն այրեցաւ:

Եւ շէքեւ շաբաթ, Սինոդի հինգ տնուն զինուորական պաշտօնակալ մը որ զօրաց համարաւոր էր, եւ Սայրաւ քաղաքի մէջ Սուրբ Պատրիարքի մօտ շաբաթ խանը կը բնակէր, իր ծառայներէն մէկուն ու խանին պահապանին ձեռքը սպաննրվեցաւ: Կրպի թէ յիշեալ պաշտօնակալը 230 հազար դուտո շէ պատրաստ գտնուէր երբ քովը, որ սպաննրները գողցել են: Երեւելութեան գործները բռնվելով խառնվանքան իրենց յանցանքը եւ գողցած ստանկին ալ քովը ընտնելու:

Եւ շէքեւ հինգ շաբաթ իրերկու ժամը տասներկուքին միջոցները Խուսիս խափուէն նաւակ մը 18 մարդ տաւ: Ստամբուլ կերթար: Երբոր Սուրբ Երեմիա տեղին տեղին կը հասնի, ծովի գերբէն մեղի մը վրան կերթայ մէկը վեց

